

Mánudaginn 5. nóvember 1973.

Nr. 117/1972: **Ólafur Gunnarsson**

(Sigurður Gizurarson hrl.)

gegn

Jóni Ármanni Sigurjónssyni

og gagnsök

(Jón Hjaltason hrl.).

Dó m e n d u r :

hæstaréttardómararnir Logi Einarsson, Ármann Snævarr og Magnús Þ. Torfason.

Áfrýjunarfrestur. Frávisun.

Dómur Hæstaréttar.

Hinn áfrýjaða dóm hefur kveðið upp Jón Hauksson, fulltrúi bæjarfógetans í Vestmannaeyjum.

Aðaláfrýjandinn hefur áfrýjað máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 21. september 1972. Hann krefst þess, að gagnáfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum kr. 120.000.00 með 7% ársvöxtum frá 1. janúar 1969 til greiðsludags og svo málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi hefur gagnáfrýjað málinu með stefnu 18. október 1972. Hann krefst sýknu af kröfum aðaláfrýjanda og málskostnaðar úr hans hendi í héraði og fyrir Hæstarétti.

Héraðsdómur í máli þessu var kveðinn upp 17. marz 1972. Áfrýjunarfrestur samkvæmt 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962, nú laga nr. 75/1973, var liðinn, þegar málinu var áfrýjað. Hvorki aðaláfrýjandi né gagnáfrýjandi hafa aflað áfrýjunarleyfis samkvæmt 2. mgr. 20. gr. nefndra laga. Verður því að vísa málinu sjálfkrafa frá Hæstarétti.

Rétt er, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

D ó m s o r ð :

Máli þessu er vísað frá Hæstarétti.

Málskostnaður fellur niður.

Dómur bæjarþings Vestmannaeyja 17. marz 1972.

Mál þetta, sem tekið var til dóms hinn 15. febrúar s.l., er höfðað

fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 19. október 1970, af Ólafi Gunnarssyni, Hávegi 11 A, Kópavogi, gegn Jóni Ármanni Sigurjónssyni, Bröttugötu 11, Vestmannaeyjum, til greiðslu bóta að fjárhæð kr. 120.000.00 ásamt 7% ársvöxtum frá og með 1. janúar 1969. Þá er krafist málskostnaðar eftir gjaldskrá Lögmannafélags Íslands.

Stefndi gerir þær dómkröfur, að hann verði algerlega sýknaður af öllum kröfum stefnanda og honum dæmdur málskostnaður að fullu að skaðlausu eftir mati réttarins.

Stefnandi kveður málavexti þá, að í ágúst 1967 hafi hann falið Guðna Þór Nicolaisyni bifreiðarsala að selja bifreið sína Y 1061. Að undirlagi Guðna lét Ólafur Y 1061 í skiptum fyrir bifreiðina G 1084, sem þá var eign Bernharðs Sturlusonar, Miklubraut 1, Reykjavík. Guðni Þór tók síðan að sér að selja G 1084, en stefnandi var þá á förum til Sviss til náms og þjálfunar á vegum ÍSALS. Guðni Þór seldi síðan bifreiðina Sökkabúðinni h/f, en það fyrir-tæki varð gjaldþrota um áramótin 1967—68. Guðni Þór hafði orðið eigandi ásamt öðrum manni að nafni Smári Egilsson, Skaftahlíð 33, Reykjavík, að Sökkabúðinni h/f. Fékk stefnandi aldrei eyri fyrir bifreiðina G 1084. Kona hans fékk aðeins fyrir eftirgangsmuni ónýta víxla frá Sökkabúðinni h/f, sem aldrei fengust greiddir.

Í byrjun desember 1967 seldi Sökkabúðin h/f bifreiðina G 1084 Jóni Ármanni Sigurjónssyni, stefnda í máli þessu.

Þegar skiptin fóru fram á Y 1061 og G 1084, var sölutilkynningu um eigendaskipti á G 1084 frá Bernharði Sturlusyni til stefnanda haldið opinni, að því er kaupanda snertir. Þegar Sökkabúðin h/f skyldi selja G 1084, tók Bifreiðaeftirlitið ekki gilda eignar- og söluheimild hennar að G 1084, þ. e. hina opnu sölutilkynningu frá Bernharði Sturlusyni. Leitaði stefndi, Jón Ármann, þá Bernharð Sturluson uppi og fékk hann til að gefa út nýja sölutilkynningu með Bernharði sjálfum sem seljanda og stefnda sem kaupanda.

Hinn 19. apríl 1968 kærði stefnandi þessa máls Guðna Þór Nicolaison fyrir svik í viðskiptum, og var málið rannsakað fyrir sakadómi Kópavogs og síðan sent saksóknara ríkisins, sem ákvað, að ekki skyldi höfðað opinbert mál, með því að huglæg saknæmis-skilyrði væru naumast nægilega sönnuð, hvað Guðna Þór snerti.

Fyrir sakadómi Vestmannaeyja þann 7. marz 1969 skýrði stefndi svo frá í sambandi við ofangreind bifreiðakaup, að hann hafi keypt

bifreiðina G 1084 í október 1967. Var það maður að nafni Smári Egilsson, sem seldi honum bifreiðina fyrir hönd Sokkabúðarinnar. Greiddi hann fyrir bifreiðina með veðskuldabréfi að upphæð kr. 140.000.00, sem greiðast skyldi á fjórum árum. Ekki kvaðst hann muna, hvort honum var sagt, er kaupin gerðust, að Sokkabúðin væri raunverulegur eigandi að bifreiðinni, en afsalið var gefið út fyrir hönd Sokkabúðarinnar. Er stefndi ætlaði að skrásetja bifreiðina, kom í ljós, að Sokkabúðin var ekki skráður eigandi hennar, heldur maður að nafni Bernharður Sturluson. Fór stefndi heim til þessa manns ásamt tengdaföður sínum, og gaf Bernharður fúslega afsal fyrir bifreiðinni til stefnda. Kvaðst hann ekki vilja hafa bifreiðina lengur á sínu nafni. Stefnda minnir, að bílasalarnir hafi bent honum á að hafa samband við Bernharð þennan.

Stefndi kveðst aldrei hafa séð afsal Sokkabúðarinnar fyrir bifreiðinni, hvorki frá Ólafi Gunnarssyni né öðrum, og ekki vitað, að hann ætti bifreiðina, er stefndi festi kaup á henni, og hafi hann ekki vitað annað en allt væri með felldu um kaupin, fyrr en hann ætlaði að skrásetja bifreiðina.

Bernharður Sturluson, Miklubraut 1, Reykjavík, skýrði svo frá fyrir sakadómi, að hann hefði farið með bifreiðina G 1084 í ágúst 1967 til Bílasalans við Vitatorg til að fá skipt á henni og sendiferðabifreið, og varð síðan úr, að skipti fóru fram með honum og stefnanda. Sölutilkynning var höfð opin á bifreiðinni G 1084, því Guðni Þór Nicolaison sagði stefnanda, að hann hefði tilboð í bifreiðina, sem hann ætlaði að bjóða honum daginn eftir. Var svo allt kyrrt, unz vitnið rakst á bifreiðina G 1084, líklega í desember, og hringdi hann þá í Bílasalann við Vitatorg, og kom þá í ljós, að sá, sem hafði nýlega keypt G 1084 af Sokkabúðinni, var að leita að vitninu til að fá nýja sölutilkynningu. Kom nýi kaupandinn, stefndi í máli þessu, heim til vitnisins. Tjáði hann því, að Bifreiðaeftirlitið mundi ekkert gera í þessu máli, ef það fengi nýja sölutilkynningu frá vitninu, en sem sakir stæðu væru þeir orðnir óánægðir með þetta.

Fyrir sakadómi Kópavogs skýrði Guðni Þór Nicolaison verzlunarmaður m. a. svo frá, að hann hefði sem eigandi og hagsmunaaðili í Sokkabúðinni átt þátt í, að hún gerði tilboð í bifreiðina G 1084. Ekki kvaðst hann muna, hvort hann sagði stefnanda, að hann væri orðinn eigandi búðarinnar. Þá skýrði Guðni Þór svo frá, að hann hafi talið Sokkabúðina eiga bifreiðina, þótt fyrsti víxillinn vegna kaupanna félli í gjalddaga án þess að vera

greiddur, enda hafi hann ætlað að greiða víxilinn. Þá taldi Guðni Þór áreiðanlegt, að Sokkabúðin hefði fengið afsal fyrir bifreiðinni G 1084 og hlyti það að vera í plöggum Sokkabúðarinnar.

Stefnandi máls þessa telur sannað, að Guðni Þór Nicolaison hafi selt Sokkabúðinni h/f bifreiðina G 1084, eftir að honum var orðið kunnugt um slæman fjárhag fyrirtækisins, sem varð gjaldþrota þrem mánuðum síðar. Telur stefnandi Guðna Þór hafa haft af sér bifreiðina með svikum, sbr. 30. og 32. gr. laga nr. 7/1936. Sú ógildingarástæða hafi aldrei fallið niður, og var bifreiðin m. a. aldrei skráð á nafn Sokkabúðarinnar h/f í bifreiðaskrá. Þá telur stefnandi Guðna Þór hafa leynt sig upplýsingum, að hann væri orðinn „eigandi“ að Sokkabúðinni h/f, sem hefðu haft ákvarðandi áhrif á, hvort hann vildi selja bifreiðina, sbr. 30. gr. laga nr. 7/1936.

Stefnandi telur aldrei hafa komið í lölega sölu á G 1084 frá honum til Sokkabúðarinnar h/f, enda engin gögn komið fram um, að hún hafi nokkru sinni orðið eigandi.

Þá telur stefnandi, að aldrei hafi komið á löglegur sölusamningur á bifreiðinni frá Sokkabúðinni h/f til stefnda. Sokkabúðin hafði engin gögn til að sanna eignarrétt sinn gagnvart honum, hvorki afsal, sölusamning né skráningu á bifreiðaskrá. Stefndi gat því ekki verið grandlaus sem kaupandi að bifreiðinni og gat því ekki eignast hana fyrir traustnám. Upphaflega telur stefnandi sig þannig hafa átt endurkröfurétt til bifreiðarinnar, en nú eftir sölu hennar til andvirðis hennar.

Af hálfu stefnda er á það bent, að hann hafi aldrei átt nein lögskipti við stefnanda þessa máls í sambandi við lögskipti eða annað. Hann hafi keypt bifreiðina þann 26. október 1967 fyrir kr. 140.000.00, sem hann greiddi með veðskuldabréfi. Ekki lá fyrir veðbókarvottorð við söluna, og ekki var eftir því gengið af stefnda, sem var með öllu óvanur viðskiptum, enda fullyrtu bæði seljandi bifreiðarinnar og söluumboðsmaður, að engar kvaðir hvíldu á bifreiðinni. Hins vegar kom í ljós, er stefndi sótti veðbókarvottorð yfir bifreiðina daginn eftir til Hafnarfjarðar, að bifreiðin var ekki skráð á nafn Sokkabúðarinnar h/f, heldur á nafn Bernharðs Sturlusonar, sem stefndi hafði þá þegar samband við og fékk fúslega hjá honum sölutilkynningu. Umskráði stefndi síðan bifreiðina og leit eftir þetta á sig sem eiganda hennar, unz hann seldi bifreiðina Gylfa Sigurðssyni, Fálkagötu 34, Reykjavík, með afsali, dags. 13. júní 1969.

Stefndi heldur því fram, að hann hafi keypt bifreiðina í góðri

trú, enda nafn seljanda aldrei nefnt á nafn í sambandi við bifreiðina og viðskipti stefnanda og Sokkabúðarinnar h/f hafi verið honum með öllu ókunn. Hvorugur þessara aðilja hafi tilkynnt eigendaskipti til Bifreiðaeftirlitsins, sem þeir báru ábyrgð á. Ef stefnanda þótti gengið á rétt sinn í sambandi við sölu bifreiðarinnar, þar honum að snúa sér án ástæðulauss dráttar til þeirra manna, sem hann taldi hafa misfarið með eign sína, og rifta sölugerningnum, ef efni voru til, og þá annað hvort heimta bifreiðina aftur eða andvirði hennar.

Þá bendir stefndi og á, að Guðni Þór Nicolaison hafi haft umboð til sölu bifreiðarinnar og geti stefnandi ekki nú komið og heimtað andvirði hennar af sér, þar sem lögleg sala hafi farið fram fyrir tilstilli umboðsmannsins.

Niðurstaða.

Í máli þessu er komið fram, að stefnandi máls þessa var aldrei skráður eigandi bifreiðarinnar G 1084. Ósannað er, að stefnda hafi verið kunnugt eða mátt vera kunnugt um tilkall hans til bifreiðarinnar, þegar frá afsali og umskráningu var gengið, enda Sokkabúðin h/f þá orðin formlegur eigandi, en skráður eigandi Bernharður Sturluson, sem stefnandi fékk síðan sölutilkynningu frá. Ógildingarástæðum stefnanda gagnvart Guðna Þór Nicolaisyni virðist vart vera beint gagnvart stefnda nú, enda ekki sannað, að sala Sokkabúðarinnar h/f á bifreiðinni til stefnda á þeim tíma, er hún fór fram, hafi verið ólögmæt. Verður því að sýkna stefnda af öllum kröfum stefnanda í máli þessu, en eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Dómsorð:

Sefndi, Jón Ármann Sigurjónsson, skal vera sýkn af öllum kröfum stefnanda, Ólafs Gunnarssonar, í máli þessu. Málskostnaður fellur niður.
